

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบสองกลุ่ม เปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการจัดการตนเองต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ได้แก่ ผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวที่เข้ารับการรักษาภายในหอผู้ป่วยอายุรกรรม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2549 จำนวน 30 ราย โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด หลังจากนั้นผู้วิจัยจัดให้กลุ่มตัวอย่างแต่ละคู่ มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันในเรื่อง เพศ อายุ และระดับความรุนแรงของอาการตามเกณฑ์ของสมาคมโรคหัวใจแห่งนิวยอร์ก แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 รายที่ได้รับการดูแลตามโปรแกรมการจัดการตนเอง และกลุ่มควบคุม 15 รายที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย โปรแกรมการจัดการตนเองสำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม คู่มือการจัดการตนเองสำหรับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว สมุดบันทึกน้ำหนักตัวและอาการผิดปกติ และแบบประเมินความพร้อมในการจัดการตนเอง ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ผู้วิจัยทำการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมและนำไปทดลองใช้กับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 ราย เพื่อประเมินความเข้าใจในเนื้อหาและวิธีการก่อนนำไปใช้จริง ส่วนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว และแบบวัดคุณภาพชีวิตเฉพาะโรคหัวใจล้มเหลวมินนิโซต้าของ เรคเตอร์, คูโบ, และ โคห์น (Rector, Kubo, & Cohn, 1987) ที่แปลเป็นภาษาไทยโดย กฤติกา ชูดวงษ์ (2547) ได้หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามแบบบันทึกข้อมูลของผู้ป่วย และประเมินคุณภาพชีวิตด้วยแบบวัดคุณภาพชีวิตเฉพาะโรคหัวใจล้มเหลว ในครั้งแรกที่พบผู้ป่วยในหอผู้ป่วยอายุรกรรม แล้วให้กลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ ส่วนกลุ่มทดลองจะได้รับการพยาบาล

ตามโปรแกรมการจัดการตนเองจากผู้วิจัยเป็นเวลา 5 วัน ใช้เวลาครั้งละ 30-60 นาที จากนั้นติดตามเยี่ยมผู้ป่วยจนกระทั่งจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล ผู้วิจัยติดตามปัญหาและอุปสรรคในการจัดการตนเองของผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องด้วยการติดตามเยี่ยมทางโทรศัพท์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ และทำการประเมินคุณภาพชีวิตครั้งที่ 2 ในสัปดาห์ที่ 6 นำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วนข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างใช้สถิติพรรณนา และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวกลุ่มทดลองภายหลังได้รับโปรแกรมการจัดการตนเองดีกว่าก่อนได้รับโปรแกรมการจัดการตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวกลุ่มทดลองภายหลังได้รับโปรแกรมการจัดการตนเอง ดีกว่าคุณภาพชีวิตของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง และเป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงมีข้อจำกัดในการนำไปอ้างอิงถึงประชากรผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวทั้งหมด
2. การศึกษาครั้งนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรุนแรงของอาการหัวใจล้มเหลวอยู่ในระดับ 2 หรือระดับ 3 จึงไม่สามารถอ้างอิงไปถึงประชากรผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวที่มีระดับความรุนแรงอื่นๆ ได้ ซึ่งระดับความรุนแรงของอาการหัวใจล้มเหลวอาจมีผลต่อคะแนนคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำเสนอผลงานวิจัยแก่หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้างานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรศาสตร์ หัวหน้าหอผู้ป่วยอายุรกรรม เพื่อนำไปประกอบการจัดการตนเองไปใช้กับผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว โดยกำหนดเป็นนโยบายในการปฏิบัติร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ เพื่อเพิ่มระดับคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว
2. นำเสนอผลงานการวิจัยแก่พยาบาล เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและร่วมกันนำความรู้จากการวิจัยลงสู่การปฏิบัติการพยาบาล
3. เป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลรร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ เพื่อเพิ่มระดับคุณภาพชีวิต และส่งเสริมทักษะในการจัดการตนเองของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาซ้ำในกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้น และ มีการสุ่มเข้ากลุ่ม (randomization) เพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น และสามารถนำไปใช้อ้างอิงถึงประชากรได้
2. ควรทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความรุนแรงของอาการหัวใจล้มเหลวอยู่ในระดับ 4 เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับระดับความรุนแรงของอาการหัวใจล้มเหลวและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวในทุกระดับความรุนแรงของโรค
3. ควรมีการติดตามกลุ่มตัวอย่างในระยะยาว เพื่อติดตามถึงการคงอยู่ของการจัดการตนเอง และคุณภาพชีวิตที่อาจเปลี่ยนแปลงไปของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว
4. ควรทำการศึกษาถึงผลของโปรแกรมการจัดการตนเองของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวในด้านอื่นๆเพิ่มเติม เช่น การกลับเข้ารักษาซ้ำในโรงพยาบาล การมาใช้บริการห้องฉุกเฉิน ความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ ของร่างกาย อัตราตาย เป็นต้น